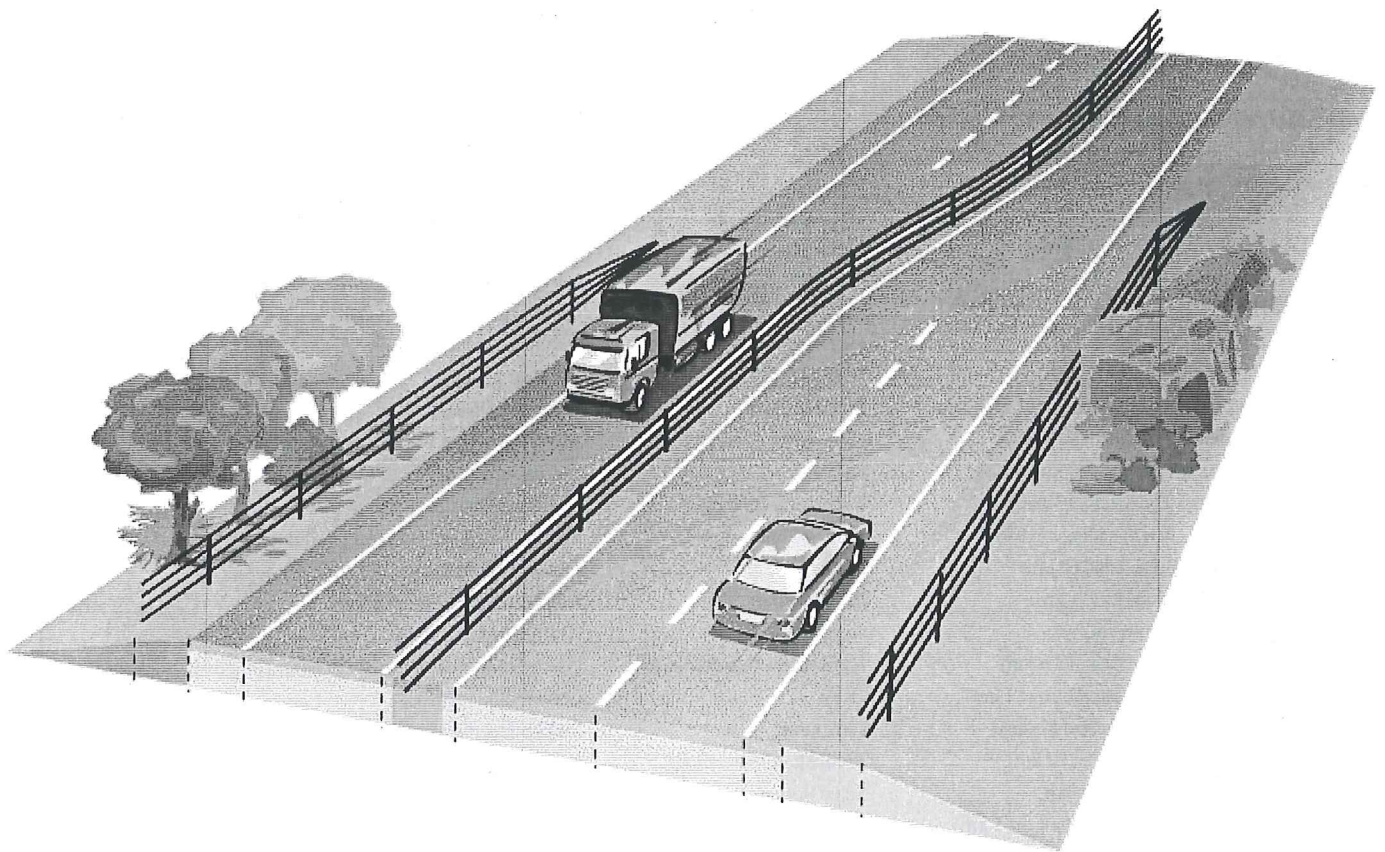

Mötesfri motortrafikled och landsväg med hänsyn till utryckningsfordon

Bakgrund

Vägverket har informerat Räddningsverket om den utveckling som pågår med att bygga om befintliga 13 meters vägar (inklusive motortrafikleder) till mötesfria 2+1 vägar med linräcke. Syftet är att på ett kostnadseffektivt sätt öka trafiksäkerheten på 13 meters vägarna med och utan motortrafikledsstandard.

Erfarenheten från de första utvecklingsprojekten var att den kommunala räddningstjänsten i de berörda kommunerna hade många olika krav som i vissa fall skulle ha medfört att kostnadseffektiviteten skulle minska väsentligt.

Vägverket vill tillsammans med Räddningsverket utarbeta en generell lösning för de motortrafikleder som byggs om till 2+1 vägar.

Hösten 2000 hade två mötesfria motortrafikleder öppnats för trafik. Den första som byggts om är E4-an på sträckan Gävle-Axmartavlan.

Det finns ca 365 mil 13 meters vägar i Sverige med 90 och 110 km/h som högsta hastighet. Av dessa är ca 35 mil motortrafikleder. På dessa vägar omkommer omkring en

fjärdedel av de ca 400 som årligen dödas på de 10 000 mil statliga vägarna.

Erfarenheterna från de mötesfria motortrafikleder som är i drift är mycket positiva. Vägverket har noterat att antalet som dödas på dessa vägar har minskat liksom antalet svårt skadade.

Med detta Aktuellt-blad vill Räddningsverket medverka till att utarbeta en generell lösning för att underlätta Vägverkets fortsatta satsning på ombyggnad av vägsträckor med motortrafikledsstandard till den nya vägtypen.

Utformning av mötesfria motortrafikleder och landsvägar

Idén med ombyggnaden är att den befintliga tvåfiliga 13 m vägen byggs om till ca 1-2,5 km långa delsträckor med omväxlande ett och två körfält i en riktning.

Mellan körbanorna sätts upp ett linräcke som på ett effektivt sätt förhindrar att fordon kommer över på fel körfält. En nackdel är att de enfältiga avsnitten blir smala, ca fem meter.

Aktuella ombyggnader

Objekt	Kommun	Räddningstjänst/förbund
E4 Gävle-Axmartavlan (33 km)	Gävle	Gästrike räddningstjänstförbund
E4 Håknäs – Stöcksjö (söder Umeå) (14 km)	Umeå/Nordmaling	Umeå brandförvar/Nordmalings räddningstjänst
E4 Ljungby – Toftanäs (32 km)	Ljungby	Ljungby räddningstjänst
E18 Skattkärr - Väse (13 km)	Karlstad	Karlstadsregionens räddningstjänstförbund
E22 Hörby (7 km)	Hörby	Räddningstjänsten Mellanskåne
E18 Köping – Västjädra (22 km)	Köping	Köpings räddningstjänst
E18 Västerås – Sagån (12 km)	Västerås	Västerås brandkår
E18 Enköping (vid Enögla cpl) (1 km)	Enköping	Enköpings brandförvar
E18 Rosenkälla – Söderhall (16 km)	Vallentuna	Södra Roslagens brandförvarsförbund
E22 Söderåkra-Hossmo (24 km)	Kalmar	Kalmar brandkår
E22 Trensum – Björketorp (30 km)	Karlshamn/Roneby	Räddningstjänsten Västra och Östra Blekinge
rv 11 Malmö – Kyrkheddinge (10 km)	Malmö/Staffanatorp	Malmö brandkår/Staffanatorps räddningstjänst
rv 16 Norra Ringen, Lund (5 km)	Lund	Lunds brandförvar
rv 21 Förbi Hässleholm (14 km)	Hässleholm	Hässleholms räddningstjänst
rv 21 Förbi Åstorp (3 km)	Åstorp	Åstorp räddningstjänst
rv 23 Hässleholm – Östanå (16 km)	Hässleholm/Östra Göinge	Hässleholms räddningstjänst/Östra Göinge räddningstjänst
rv 23 Osby – Smålandsgränsen (12 km)	Osby	Osby räddningstjänst
rv 36 Linköping – Sjögestad (7 km)	Linköping	Linköpings räddningstjänst
rv 44 Trollhättan – Håsten (10 km)	Trollhättan/Vänernborg	Norra Älvsborgs räddningstjänstförbund
rv 70 Säter – Naglarby (13 km)	Säter/Borlänge	Räddningstjänsten Dala Mitt
rv 97 Gammelstad – S Sunderbyn (5 km)	Luleå	Luleå räddningstjänst
rv 100 Vellinge – Höllviken (5 km)	Vellinge	Vellinge räddningstjänst
lv 158 Hovås – Särö (12 km)	Göteborg	Räddningstjänsten StorGöteborg
lv 161 Torp – Rotvik (V Uddevalla) (6 km)	Uddevalla	Uddevalla räddningstjänst
lv 222 Insjöns tpl. – Mölnvik (6 km)	Värmdö	Värmdö räddningskår
lv 267 Stäket – Rotebro (7 km)	Järfälla/Sollentuna	Attunda brandkår

Utryckningsbefrämjande åtgärder och andra säkerhetsåtgärder

Representanter från Räddningsverket och Vägverket har träffats för att tillsammans med representant från Gästrikens räddningstjänstförbund diskutera vilka grundläggande utryckningsbefrämjande åtgärder som behöver vidtas. Gästrikens räddningstjänstförbunds uppfattning är att den nya mötesfria motortrafikleden utanför Gävle har fungerat bra sedan starten för två år sedan. Det har inte varit några stora problem och olycksituationen har blivit väsentligt bättre.

Räddningsverkets uppfattning är att nedanstående punkter bör utgöra grunden för utryckningsbefrämjande åtgärder.

- Katastroföverfarer mellan körbanorna ska finnas där det är långt mellan trafikplatser. Det ska normalt vara 3 km mellan vändmöjligheterna.
- Linracket ska medge att man akut ska kunna göra en snabb nedmontering för hand, för att kunna överleda trafik eller utryckningsfordon.
- Vid sträckor längre än 500 meter med sidoräcken i beläggningkant bör övervägas en indelning av vägbanan med endast två körfält. Detta ger möjlighet att passera stillastående fordon.
- Erfarenheter från inträffade olyckor visar att linräcken kan riva sönder bränsletankar på tyngre fordon. För att förhindra skador på vattentäcker eller känsliga naturområden bör skyddsåtgärder eller annan räckestyp övervägas där vägen passerar dessa områden. Vid montering av räcken där tätskikt redan finns måste räckesstolparna monteras så att tätskiktet inte skadas.

Till detta ska läggas de eventuella lokala åtgärder som behöver vidtas för att upprätthålla en skälig framkomlighet för utryckningsfordon.

Exempelvis: Viktiga utryckningsvägar som sammanfaller med mötesfri motortrafikled bör identifieras av räddningstjänsten. Identifieringen bör t.ex. utgå från brandstationens lokalisering samt lokaliseringen av viktiga/känsliga objekt (t.ex. sjukhus, vårdanläggningar, större samlingslokaler och hotell).

Räddningstjänstens samråd med den lokale vägghållaren

- Samråd mellan Vägverket och räddningstjänsten bör äga rum tidigt i planeringsprocessen.
- Räddningstjänsten bör upprätta insatsplaner för hur utryckning ska gå till på mötesfria vägar. Man bör om möjligt larma brandstationer från varje ände av berört vägavsnitt.
- Räddningstjänsten bör identifiera befintliga alternativa utryckningsvägar.
- Utbildning av hur mötesfria vägar fungerar samt hur man snabbt kan nedmontera linracket för hand.
- Linan är uppsatt med en spänning av 2 ton och kan vid klippning orsaka slag som allvarligt kan skada en människa.

Sammanfattning

Vissa nackdelar med framkomligheten kan uppstå för räddningstjänsten. Räddningsverkets uppfattning är att detta uppvägs av de positiva trafiksäkerhetseffekter som ombyggnaderna medför. Dessa positiva trafiksäkerhetseffekter kommer naturligtvis också räddningstjänsten tillgodo. Med de utryckningsbefrämjande åtgärder som vidtas av Vägverket i kombination med den insatsplanering som räddningstjänsterna bör vidta får man enligt Räddningsverket en bra balans mellan säkerhet och rimliga åtgärder som totalt gagnar säkerheten.

Kompletterande information

På Vägverkets hemsida <http://www.vv.se/> finns ytterligare information om mötesfri motortrafikled och landsväg. Denna information finns under vägutformning (beräknas bli klart under våren 2001), där ett videoavsnitt visar hur en bil åker in i linracket men av linracket förs tillbaka till rätt körfält.

Räddningsverkets kontaktperson

Ingvar Hansson, enheten för skadebegränsande verksamhet, telefon 054-13 52 67

e-post: ingvar.hansson@kd.srv.se

Tidigare nummer av Aktuellt från Räddningsverket under 2001

Nr 1-01 Skogsbrandsbevakning med flyg

Nr 2-01 Räddningsfrånkoppling, elsäkerhet på och i omedelbar närhet av Banverkets el/spåranläggningar